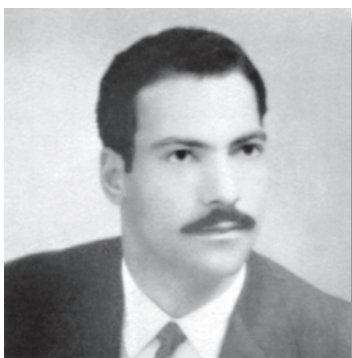

Μαρτυρία Ανδρέα Τσιάρτα

ΟΝΟΜΑ:	Ανδρέας Τσιάρτας
ΗΜΕΡΟΜ. ΓΕΝΝΗΣΗΣ:	27 Μαρτίου 1934
ΗΜΕΡΟΜ. ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚΑ:	29 Μαΐου 1955
ΨΕΥΔΩΝΥΜΟ:	Τσακάλωφ, Κίτσιος, Σαμψών, Πολυνίκης
ΠΕΡΙΟΧΗ/ΕΣ ΔΡΑΣΗΣ:	Σπήλια, Μαχαιράς, Παπούτσα
ΚΑΤΑΖΗΤΟΥΜΕΝΟΣ:	Ναι• 20 Ιανουαρίου 1956

Ο Γιωρκάτζης δραπετεύει από το νοσοκομείο

Ο Ανδρέας Τσιάρτας, αδελφός του ήρωα Χρίστου Τσιάρτα, συνεργάστηκε με τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη στην περιοχή της Πιτσιλιάς, υπό τις οδηγίες του Γρηγόρη Αυξεντίου. Μαζί ανέλαβαν την οργάνωση της περιοχής και πήραν μέρος στη μάχη των Χανδριών, όπου έπεσε ο Χρίστος Τσιάρτας. Αργότερα ο Ανδρέας Τσιάρτας συνεργάστηκε με τον Γιωρκάτζη στην αναδιοργάνωση του Τομέα Λευκωσίας. Ο Τσιάρτας ήταν από τους οργανωτές της επιχείρησης απελευθέρωσης του Πολύκαρπου από το Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, ενώ πέρασε μαζί του εφιαλτικές στιγμές στα κρατητήρια της Ομορφίτας.

***Ερώτηση:** Πώς γνώρισες τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη;*

Τον Πολύκαρπο τον γνώρισα όταν ήρθε στα κρησφύγετα της Παπούτσας, λίγες μέρες μετά την απόδρασή του από τα κρατητήρια της Ομορφίτας. Ήρθε στην ομάδα μας στις 25 Ιανουαρίου 1956 και ο Αυξεντίου του ανέθεσε την οργάνωση των ομάδων των χωριών της περιοχής. Ο Γιωρκάτζης ξεκίνησε αμέσως δουλειά και μαζί με τον αδελφό μου αλώνιζαν την περιοχή. Να αναφέρω εδώ ότι η ομάδα Αυξεντίου δημιουργήθηκε αμέσως μετά τη μάχη των Σπηλιών και τη συγκροτούσαν, εκτός του Αυξεντίου, εγώ, ο αδελφός μου Χρίστος, ο Πολύκαρπος, ο Γιώργος Μάτσης, ο Ασσιώτης, ο Μπαταριάς, ο Νικολαΐδης, ο Αυγουστής και άλλοι αγωνιστές. Ήμαστε περίπου δεκαεπτά άτομα. Τα δύο κρησφύγετα της ομάδας μας βρίσκονταν στην περιοχή της Παπούτσας, πάνω από το Παλαιχώρι.

***Ερώτηση:** Γνώριζες από προηγουμένως τον Γιωρκάτζη;*

Όχι. Τον γνώρισα όταν ήρθε στην ομάδα μας. Φιλέψαμε, και πολλές φορές μαζί αλωνίζαμε τα χωριά για να οργανώσουμε τις ομάδες. Βασικά αποστολή μας ήταν η οργάνωση και η εκπαίδευση των ομάδων των χωριών. Στις 15 Μαρτίου 1956, ενώ βρισκόμαστε με τον Γιωρκάτζη στα Λαγουδερά, πήραμε την πληροφορία ότι Άγγλοι αξιωματικοί θα έρχονταν στην περιοχή για να εξετάσουν παράπονα των κατοίκων του χωριού Σαράντι. Αποφασίσαμε να τους στήσουμε ενέδρα. Κρυφτήκαμε σ' ένα σπίτι και

περιμέναμε τους Εγγλέζους να φτάσουν, για να τους χτυπήσουμε. Δυστυχώς οι Άγγλοι αναμείχτηκαν με τους κατοίκους του χωριού και προ του κινδύνου να χτυπήσουμε Έλληνες αποφασίσαμε να μην πραγματοποιήσουμε την ενέδρα. Μετά την ακύρωση της επιχείρησης, πήγαμε στα Χανδριά και περιμέναμε να φτάσει στην περιοχή ο Αυξεντίου και η ομάδα του, για να επιχειρήσουμε επίθεση εναντίον φάλαγγας αυτοκινήτων των Άγγλων, που θα διήρχετο από την περιοχή. Κατοπτρεύσαμε τη νύχτα την περιοχή, επιλέξαμε τα σημεία απ' όπου θα χτυπούσαμε και την επόμενη μέρα άρχισε η επιχείρηση. Χτυπήσαμε τρία αυτοκίνητα των Άγγλων, αλλά ένας απ' αυτούς κατάφερε να κρυφτεί σ' έναν «όχτο»* και από εκεί έβαλε κατά της ομάδας. Ο Αυξεντίου διέταξε υποχώρηση, αλλά κατά την υποχώρηση ο Εγγλέζος πυροβόλησε και σκότωσε τον αδελφό μου. Κανένας δεν είχε αντιληφθεί τι έγινε. Η ομάδα υποχώρησε στην Ποταμίτισσα κι εκεί ανακαλύψαμε ότι ο Χρίστος δεν ήταν μαζί μας. Κάναμε διάφορες υποθέσεις, αλλά η πραγματικότητα ήταν διαφορετική και τραγική. Ο Αυξεντίου είχε ακούσει από το ραδιόφωνο ότι ο Χρίστος είχε σκοτωθεί κατά την αποχώρηση και με φώναξε για να μου αναγγείλει το τραγικό νέο. Απογοητευμένος και θλιμμένος για το χαμό του αδελφού μου, γιατί πίστευα ότι με πιο ψύχραιμες και πιο αποφασιστικές ενέργειες μπορούσε να σωθεί ο Χρίστος, ζήτησα από τον Αυξεντίου να μου επιτρέψει να φύγω από την ομάδα. Έφυγα με τον Γιωρκάτζη και πήγαμε στο Μαχαιρά.

Ερώτηση: Στη διάρκεια της συνεργασίας σου με τον Γιωρκάτζη, τι εντυπώσεις αποκόμισες από τον άνθρωπο;

Ο Γιωρκάτζης είχε ένα δικό του τρόπο να πείθει τον κόσμο και είχε φοβερό οργανωτικό μυαλό. Λόγω της ικανότητάς του αυτής, ο Διγενής τού ζήτησε να κατέβει στη Λευκωσία και να οργανώσει τον Τομέα, που ήταν σμπαρالياσμένος και σχεδόν τελείως διαλυμένος. Πήγα μαζί του. Ο Γιωρκάτζης εργάστηκε εντατικά και προγραμματισμένα και κατάφερε να οργανώσει ομάδες, διόρισε τομεάρχες, διευθέτησε τόπους συναντήσεων, δημιούργησε συνδέσμους αλληλογραφίας και γενικά επαναδραστηριοποίησε πλήρως τη διαλυμένη ως τότε Λευκωσία. Δυστυχώς, όμως, σε δύο μήνες (31 Μαΐου 1956) συνελήφθη και πάλι.

Ερώτηση: Πώς συνελήφθη;

Επρόκειτο να γίνει μια συνάντηση με τον Νίκο Μουσιούττα στο Καϊμακλί. Η συνάντηση θα γινόταν στο σπίτι του Ονησίφορου Αντωνίου. Μια περίπολος Τούρκων είδε το αυτοκίνητο που κατέβασε τους αγωνιστές έξω από το σπίτι, κάτι υποψιάστηκε, και

* Μικρό ύψωμα γης.

όταν βγήκαν οι αγωνιστές τούς συνέλαβαν. Όταν οι Τούρκοι μπήκαν στο σπίτι, βρήκαν πάνω στο τραπέζι επιστολή του Γιωρκάτζη και τον συνέλαβαν. Μετά τη σύλληψη του Γιωρκάτζη, ο Διγενής διέταξε να αναλάβω τον Τομέα Λευκωσίας, όπως και έγινε. Ο Πολύκαρπος μεταφέρθηκε στην Ομορφίτα, όπου υποβλήθηκε σε φριχτά βασανιστήρια, αλλά ήμαστε βέβαιοι ότι κομμάτια να τον έκαμναν οι Εγγλέζοι δεν θα μιλούσε. Ύστερα από μερικούς μήνες, και συγκεκριμένα στις 30 Αυγούστου, ήρθε η Μαρούλα Κοκκίνου στο σπίτι του Κουρσουμπά, όπου κρυβόμουν, και μου έφερε ένα γραπτό μήνυμα που έλεγε: «Αύριο το πρωί φέρνουν τον Γιωρκάτζη στο νοσοκομείο για ακτινογραφία». Ήταν φανερό ότι έπρεπε να επιχειρήσουμε την απελευθέρωσή του. Έδωσα διαταγή να ετοιμαστεί η ομάδα και την επομένη συναντηθήκαμε όλοι στο σπίτι του Στέλιου Πιτσιλίδη, στην οδό Αθηνών, για να συζητήσουμε τις τελευταίες λεπτομέρειες. Στην επιχείρηση θα έπαιρναν μέρος ο Ιωνάς Νικολάου, ο Κολοκάσης, ο Σπύρος από το Γέρι και ο Νίκος Σαμψών. Στη μάχη που ακολούθησε, ο Γιωρκάτζης κατάφερε να δραπετεύσει και στη συνέχεια να πάει και να κρυφτεί σε κάποιο σπίτι, οι ιδιοκτήτες του οποίου έφυγαν για τη Λάρνακα και άφησαν στο σπίτι την οικιακή βοηθό, η οποία μας ειδοποίησε πού βρισκόταν ο Πολύκαρπος. Έστειλα εκεί τον αστυνομικό Λεύκιο Πατσαλίδη και ο Γιωρκάτζης, αφού φόρεσε τη στολή του αστυνομικού και οδηγώντας τη μοτοσικλέτα του Πατσαλίδη, ήρθε και μας βρήκε στο Καϊμακλί. Του ζητήσαμε να μείνει για λίγες μέρες εκεί, αλλά πού ν' ακούσει λέξη. Ο Γιωρκάτζης ήταν άνθρωπος της δράσης. Έφυγε και πήγε στον Καλοπαναγιώτη, όπου έκαμε δική του ομάδα. Δυστυχώς, η προδοσία έκαμε πάλι την εμφάνισή της. Ο Καραδήμας πρόδωσε το κρησφύγετο του Πόλυ, ο οποίος συνελήφθη στο Όμοδος στις 21 Ιανουαρίου 1957 και μεταφέρθηκε στα κρατητήρια Ομορφίτας. Ένα μήνα αργότερα συνελήφθη κι εγώ και μεταφέρθηκα στα ίδια κρατητήρια, όπου μας βασάνισαν φριχτά. Με βασάνιζαν δέκα ώρες για να αποκαλύψω το ψευδώνυμό μου. Καμιά άλλη ερώτηση. «Είσαι ο Πολυνείκης, ρε;» με ρωτούσαν. «Δεν έχω ιδέα», απαντούσα. Οι Άγγλοι όμως ήξεραν. Κάποιος προδότης φρόντισε να τους μιλήσει για το ψευδώνυμό μου. Αναγκάστηκα να το παραδεχτώ. Τότε ένας από τους ανακριτές μου μου είπε: «Αφού, κύριε Πολυνείκη, είσαι ο Πολυνείκης, το φίλο σου τον Κλήμη (Γιωρκάτζη) πρέπει να τον ξέρεις». «Ναι, τον ξέρω», απάντησα. «Θέλεις να πας να τον δεις;» Μας έβαλαν στο ίδιο κελί. Αντέξαμε εκεί όλα τα βασανιστήρια και στη συνέχεια μας μετέφεραν στις Κεντρικές Φυλακές, όπου οι δρόμοι μας χώρισαν. Ο Πολύκαρπος κατάφερε να αποδράσει για άλλη μια φορά. Ξανασυναντηθήκαμε προς το τέλος του αγώνα. Ο Γιωρκάτζης ήταν πολύ επιφυλακτικός με τις Συμφωνίες της Ζυρίχης. Έλεγε πως είχαν παραχωρηθεί πολλά προνόμια στους Τούρκους, που θα έκαμναν την επιβίωση του κράτους προβληματική. Και δικαιώθηκε.